Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2003

Vragen van het lid **De Roon** (PVV) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *door Iran gesteunde milities die de Iraakse bevolking terroriseren* (ingezonden 24 maart 2015).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) mede namens de Minister van Defensie (ontvangen 20 april 2015).

Vraag 1
Bent u bekend met de berichten «Militias destroy Iraqi villages, displace thousands: rights group»[1] en «Iran-Backed Shiite Militias Went on Anti-Sunni Rampage After Freeing Key Iraqi Town»?[2]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2, 3, 6
Hoe beoordeelt u de opvatting van generaal Petraeus dat de Iraakse shiitische milities een groter gevaar zijn dan de Islamitische Staat?[3]
Is het u bekend dat milities die in (burger)oorlogsituaties werden geformeerd om «de bevolking te bevrijden» evenals reguliere militairen in zwakke staten veelvuldig afglijden naar het niveau van bandieten die de bevolking uitbuiten en onderdrukken op een zodanig ernstige wijze dat de bevolking liever van doen heeft met de opstandelingen waartegen ze beschermd zouden moeten worden, zoals bij voorbeeld is gebeurd in Sierra Leone, Colombia. Liberia, Vietnam, Sri Lanka, Afghanistan enz. enz. enz.?[4]
Deelt u de mening dat deze schurken voor de Iraakse bevolking net zo bedreigend zijn als IS zelf?

Antwoord 2, 3, 6
Het kabinet onderschrijft dat een stabiel en inclusief Irak alleen kan bestaan als de zwaardmacht uitsluitend in handen van de Iraakse, inclusief de Koerdische, autoriteiten ligt. Het risico van het escaleren van bestaande

[1] http://www.reuters.com/article/2015/03/18/us-iraq-militias-abuse-idUSKBN0ME0AT20150318
[2] http://www.thetower.org/1781-report-iran-backed-shiite-militias-went-on-anti-sunni-rampage-after-freeing-key-iraqi-town/
[3] http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2015/03/20/petraeus-the-islamic-state-isnt-our-biggest-problem-in-iraq/?postshare=5041426849801665
[4] Zie David Keen, Useful Enemies, Yale University Press 2012

ah-tk-20142015-2003
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

spanningen is anders reëel. Dit betekent dat op termijn zowel de sjiitische milities als de soennitische vrijwilligers moeten worden opgenomen in de veiligheidsstructuur of moeten worden ontwapend. Op dit moment zijn de Iraakse veiligheidstroepen echter nog niet in staat om zonder de steun van de sjiitische en soennitische strijders de dreiging van ISIS tegen te gaan. Daarom ondersteunt de internationale coalitie, inclusief Nederland, de versterking van het Iraakse leger en ondersteunt de coalitie tegelijkertijd de Iraakse regering bij hervormingen ten behoeve van een inclusievere overheid en strijdkrachten.

Vraag 4
Hoe beoordeelt u de bevindingen van Human Rights Watch onderzoekers, die constateren dat duizenden mensen in Irak zijn gevlucht voor milities die massaal dorpen verwoesten en de bevolking terroriseren?

Antwoord 4
De berichten zijn zeer zorgwekkend. Nederland, de Europese Unie, de Verenigde Naties en de coalitie voor de strijd tegen ISIS blijven hierover in gesprek met de Iraakse en Koerdische autoriteiten. Naast het overbrengen van onze zorgen worden de autoriteiten aangesproken op hun verantwoordelijkheid om mensenrechtenschendingen gepleegd door de strijdende partijen te voorkomen en de daders van dergelijke praktijken, van alle zijden van het conflict, verantwoordelijk te houden.
In dit kader is het noodzakelijk dat de milities onder staatsgezag worden gebracht, bijvoorbeeld door de oprichting van een *National Guard*. De wet ter oprichting van een *National Guard* wordt thans besproken in het parlement en is daar onderwerp van een stevige discussie. De *National Guard* moet enerzijds de weerbaarheid tegen ISIS in de soennitisch gedomineerde provincies vergroten. Anderzijds biedt de wet ruimte om een deel van de nu relatief vrij opererende sjiitische milities onder staatscontrole te brengen. De *National Guard* zou op deze wijze sektarische spanningen, als gevolg van misstanden door gewapende groepen, kunnen doen afnemen.

Vraag 5
Hoe beoordeelt u het feit dat veel van deze strijders worden getraind en bewapend door Iran?[5]

Antwoord 5
De sjiitische milities in Irak, waarvan sommige door Iran worden gesteund en aangestuurd, zijn instrumenteel gebleken in de strijd tegen ISIS. Dit neemt niet weg dat het kabinet bezorgd is dat de gedragingen van deze milities de sektarische spanningen in Irak juist kunnen vergroten, zowel in termen van perceptie als vanwege de reële angst voor sektarisch geweld tegen soennieten door deze milities. De afweging om samen te werken met andere landen, waaronder Iran, in de strijd tegen ISIS is evenwel aan de Iraakse overheid.

Vraag 7
Hoe beoordeelt u het gegeven dat er in Irak twee keer zoveel milities als Iraakse militairen tegen IS vechten?[6]

Antwoord 7
Als antwoord op de acute bedreiging van ISIS zijn in Irak snel en op grote schaal sjiitische milities, maar ook soennitische vrijwilligers, gemobiliseerd. Deze strijders spelen een instrumentele rol bij de herovering van de door ISIS ingenomen gebieden. Het kabinet acht het van belang dat de grote aantallen militieleden die bijdragen aan de strijd tegen ISIS uiteindelijk worden ontwapend en het eventueel resterende deel onder staatsgezag wordt gebracht.

---

[5] http://www.nytimes.com/2015/03/17/world/middleeast/iran-sent-arms-to-iraq-to-fight-isis-us-says.html?_r=0 http://www.wsj.com/articles/shiite-soldiers-of-god-color-tikrit-battle-1426204654

[6] http://www.washingtonpost.com/world/middle_east/iraqs-pro-iranian-shiite-militias-lead-the-war-against-the-islamic-state/2015/02/15/5bbb1cf0-ac94-11e4-8876-460b1144cbc1_story.html

Vraag 8
Heeft Nederland direct of indirect bijgedragen aan het sponsoren van milities in Irak? Zo ja, welke milities met welke middelen?

Antwoord 8
Nee, niet voor zover bekend.

Vraag 9
Hoe voorkomt u dat Nederlandse bombardementen in Irak milities in de kaart spelen, waardoor uiteindelijk niet meer resultaat wordt geboekt dan dat het ene kwaad wordt vervangen door het ander?

Antwoord 9
Nederland voert, als partner binnen de internationale coalitie tegen ISIS, luchtaanvallen uit op Iraaks grondgebied, teneinde de Iraakse en Koerdische strijdkrachten te ondersteunen bij het heroveren van de door ISIS ingenomen gebieden. Na herovering van de gebieden is het van groot belang te voorkomen dat sektarisme en spanningen tussen de bevolking en de strijdende partijen ontaarden in wraakacties. Nederland is in het kader van de anti-ISIS coalitie, via de EU en bilateraal, een actief pleitbezorger van naleving van humanitair oorlogsrecht en mensenrechten door zowel Iraakse veiligheidstroepen als sjiitische milities. Hier spreekt Nederland de Iraakse autoriteiten direct op aan. Zo besprak ik dit met mijn collega Minister Jaafari tijdens mijn reis naar Bagdad en uitte ik mijn zorgen hierover in anti-ISIS coalitieverband in aanwezigheid van Premier Abadi in Brussel en Londen. Nederland zet deze kwestie eveneens op de Brusselse agenda door te pleiten voor het overbrengen van dezelfde boodschap aan de Iraakse autoriteiten en aan te dringen op hervormingen in de veiligheidssector. Nederland draagt voorts via de VN bij aan hervorming van voor stabilisatie en verzoening noodzakelijke wetgeving. Premier Abadi geeft er blijk van zich bewust te zijn van de problematiek en zijn verantwoordelijkheid in dezen. Dit bleek onder andere uit zijn oproep aan de deelnemers in de strijd tegen ISIS om de levens en eigendommen van alle burgers te beschermen.